

OALDCE – Hornby, Albert Sydney, Jonathan Crowther. *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*

LDCE – *Longman Dictionary of Contemporary English*

MGHDAIPV – *McGraw-Hill Dictionary of American Idioms and Phrasal Verbs*

MWOD – *Merriam-Webster Online Dictionary*

NWDTL – *New Webster's Dictionary and Thesaurus of the English Language*

RT – *Roget's 21st Century Thesaurus*

WNUUD – *Webster's New Universal Unabridged Dictionary*

Надійшла до редакції 18 жовтня 2017 року.

THE EMOTION CONCEPT OF JOY IN THE ENGLISH LINGUACULTURE

Mariya Olkhovych-Novosadyuk

Department of Foreign Languages, Faculty of International Relations, Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

Abstract

Background: The concept can be viewed as a mental formation which possesses a specific cultural value and represents elements of the world for people in the course of reflection and communication. The relevance of the research is justified by the integrative cognitive-linguistic-cultural approach to the investigation of the structure and linguistic realization of the emotion concept JOY in the English linguaculture. It seems important and timely to research the conceptualisation and verbalisation of joy with a view to its affiliation to basic emotions and insufficient level of the research by domestic and foreign linguists. The study of concepts is valuable because it enables us not only to identify the culturally specific worldview of a certain lingual-cultural community and single out its national-cultural peculiarities, but also understand the word as a lexical unit in the context of culture, cognition, and communication.

Purpose: The article is aimed at explicating the etymological layer and the lexical means of the concept JOY in the English worldview presented in the English linguaculture. The author uses the method of cognitive definition suggested by Jerzy Bartmiński. The direct nominations of the lexeme *joy*, its synonyms, antonyms, metaphors, proverbs and sayings constitute the material of the study.

Results: The article deals with the research of the means of verbalization and defines the structure of the concept JOY in the English linguaculture. The research has been conducted in the framework of the anthropocentric functional-cognitive paradigm and its object is the concept JOY actualized in the English linguaculture.

By analysing the systematic data material of the English language drawn from etymological, monolingual explanatory, idiomatic dictionaries and thesauri, the etymology of the lexeme *joy* is described as well as its inner form is identified, and the lexical means are marked out.

Discussion: The analysis of approaches to studying emotions widely employed both in cognitive linguistics and cognitive psychology shows the inextricable link between the cognition, emotions and language as interrelated component parts of the emotional and cognitive system “conscience – perception – conceptualisation – categorisation – language – representation”. The complexity of the analysis of lexical meanings of emotions lies in the fact that the names of emotions can not be structured according to their internal features due to their continual psychological nature, and therefore it is very difficult to describe them.

Keywords: emotion concepts, verbalization, conceptualization, emotional responses, cognitive structures of emotions, English linguaculture, the English worldview.

Vitae

Mariya Olkhovych-Novosadyuk is an English lecturer of the Department of Foreign Languages, Faculty of International Relations and a postgraduate student of the Department of General Linguistics at Ivan Franko National University of Lviv. Her areas of research interests include cognitive linguistics, ethnolinguistics, psycholinguistics, information technology in teaching and learning foreign languages.

Correspondence: olkhovych28@gmail.com

Роман Пикалюк

УДК 811.161.2*37

КОГНІТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МОДАЛЬНИХ ЗНАЧЕНЬ У ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ І. БАГРЯНОГО

У статті розглянуто специфіку реалізації модальних значень у текстах художньої прози Івана Багряного у зв'язку з особливостями їхньої концептуальної організації. Проаналізовано характер реалізації модальних значень на різних ієрархічних рівнях. Розглянуто потенціал різних модальних значень у прозових творах Івана Багряного.

Ключові слова: модальність, модальне значення, концепт, концептосфера письменника, ідіолект.

У сучасних дослідженнях категорії модальності високу продуктивність виявляє її розгляд у когнітивному аспекті. В такому руслі зазначена категорія розглядається в працях Н. Д. Арутюнової, В. М. Бріцина, О. М. Вольф, В. В. Мозгунова та ін. Модальність при цьому визначається як категорія, що має ментальну природу і відображає картину світу індивіда. Модальні значення, реалізовані в тексті за допомогою різнорівневих мовних засобів, відображають оцінку мовцем елементів цієї картини. Зокрема, О. М. Вольф із цього приводу зазначає, що «модальні рамки включають фрагменти концептуальної картини світу, які відображаються в суб'єктивних модальностях» (Volf 125).

Зазначений підхід застосовується в таких напрямках лінгвістичних досліджень, як теорія мовного розвитку, стилістика, в дослідженні комунікативних типів речення, категорій метафори, предикативності тощо (Brytsyn 147). Доцільним видається й застосування зазначеного підходу в дослідженні ідіолекту письменника (Semenets). Модальність у такому розумінні постає як динамічна категорія: модальні значення зазнають трансформацій під впливом різноманітних чинників, пов'язаних із концептуальною організацією як ідіолекту загалом, так і окремого художнього твору. Водночас динамічні аспекти модальності недостатньо досліджені в сучасній лінгвістиці й потребують додаткової уваги.

Мета статті – дослідити когнітивний потенціал модальних значень у художній прозі І. Багряного. Матеріалом для статті послужили випадки мовної реалізації модальних значень у прозових творах І. Багряного (всього проаналізовано 284 випадки реалізації концептуально зумовлених модальних значень). Аналіз мовного матеріалу здійснено за допомогою методів компонентного (для встановлення модальної семантики мовних одиниць) і контекстологічного (для виявлення контекстно-зумовлених модальних значень) аналізу.

В дослідженні використовуємо поширений у лінгвістичних дослідженнях поділ модальних значень на алетичні (характеризують істиннісну природу висловлень чи предикатів і реалізуються в модальних значеннях «необхідно», «можливо», «неможливо»), епістемічні (визначають знання мовця про об'єкт – «відомо», «невідомо»), деонтичні (пов'язані з логічним поняттям норми – «обов'язково», «дозволено», «заборонено»), аксіологічні (виражають авторську оцінку повідомлюваного – «добре», «погано»).

Когнітивна сутність категорії модальності в аспекті формування авторського ідеолекту полягає в тому, що модальні значення у творі пов'язані з його концептуальною організацією. Елементи концептосфери письменника характеризуються постійними модальними значеннями (експлікованими або імпліцитними), що зберігаються в кожному випадку реалізації в тексті.

Концептуальні структури відзначаються різним обсягом, ступенем розгалуженості й деталізації, що, відповідно, впливає й на характер реалізації їх у тексті. Так, наприклад, у класифікації концептів О. П. Бабушкіна виділяються схеми (формують перцептивну та когнітивну моделі світу, виокремлюють загальне в предметах, що належать до одного класу, абстрагуючись від деталей, фрейми (схеми стереотипних ситуацій, які припускають певні типові ролі та дії), сценарії, скрипти (схеми подій, що мають часовий вимір, сюжетний характер, складаються з епізодів, послідовність яких залежить від культурних та соціальних чинників) тощо (Babushkin). Як бачимо, наведені типи концептів співвідносяться з різними рівнями твору (рівні мовної організації, сюжетний, композиційний рівні тощо). Це визначає характер їхньої реалізації в тексті.

У творчості І. Багряного центральними є концепти «СРСР» і «УКРАЇНА». Реалізація цих концептів спричиняє використання у творах фактичного матеріалу, що спирається на мовні й текстові одиниці різних рівнів. На рівнях мовної організації творів концептуальна сфера письменника виявляється переважно через семантику мовних одиниць. Семантичний складник різнорівневих концептуальних елементів передзадає їхню модальну маркованість. Семантика концептуальних одиниць підсилюється переважно значеннями аксіологічної (47,8% проаналізованих випадків) й аксіологічної (30% випадків) модальностей.

Так, у межах концепту «УКРАЇНА» велику частотність уживання виявляють елементи, які мають семантику морального імперативу (родинні традиції, народні моральні норми тощо) і, таким чином, містять деонтичний компонент: *«Григорій ніколи не лаявся брутально, але тут не витримав. Хай же Бог простить – сьогодні ж Святвечір!»* (Bahrianyi “Tyhrolovu” 166). Деонтичний компонент має тут імпліцитний вияв, оскільки він наявний у структурі мовного знака (пор.: «Багатий (Святий) вечір – переддень (Надвечір'я) Різдва Христового; <...> бажано було замиритися з усіма, навіть з ворогами, щоб рік був мирний» (Zhayvoronok 23).

Аксіологічну семантику в прозових творах І. Багряного виявляють усталені народні порівняння, епітети тощо: *«Хтось у темряві квилів, як сич на вмируще»*:

«Як же це? Що ж ми?.. Куди ж це ми?.. Що ж ми самі?.. Якщо вермахт утікає, то що ж ми?..» (Bahrianyi “Liudyna Bizhut' Nad Prirvoyu” 415). Семантика порівняння *квилів, як сич на вмируще* виявляється в зіставленні з українськими народними віруваннями (пор.: «Сич – хижий птах бурого кольору родини совиних; зловісна птиця; віщує лихо, навіть смерть» (Zhayvoronok 540).

Процес вербалізації концепту «УКРАЇНА» в ідіостилі І. Багряного характеризується стабільним виявом аксіологічних і деонтичних значень. Уведення деонтично маркованих елементів концепту «УКРАЇНА» зазвичай спричиняє появу в контексті додаткового аксіологічного значення: *«Святкували Різдво. Сірки святкували його, як з діда-прадіда велося: з кутею на Святвечір і з усім тим зворушливим і романтичним ритуалом, що такий пам'ятний Григорієві з дитинства. З віршуванням, з колядками»* (Bahrianyi “Tyhrolovu” 167). І деонтичний, і аксіологічний компоненти тут виражаються на семантичному рівні (деонтичний – за допомогою семантики групи присудка *як з діда-прадіда велося*, аксіологічний – за допомогою семантики

лексем *зворушливий, романтичний*), таким чином контекст набуває модально-логічної структури «обов'язкове А – добре», типової в межах концепту «УКРАЇНА».

Симетрія аксіологічного й деонтичного складників мотивується комунікативними характеристиками елементів концепту «УКРАЇНА»: деонтичний складник (зазвичай, виражений у вигляді семантики морального імперативу, народної традиції) мотивований з боку концептуальної сфери, водночас аксіологічний складник переважно виступає як модальна кваліфікація елемента концепту «УКРАЇНА» автором чи героєм-протагоністом авторської модальності. Стабільність вияву таких модальних кваліфікацій у межах концепту «УКРАЇНА» свідчить про авторську позицію щодо зображуваного.

Ідіолект І. Багряного характеризується асиметрією між модальним потенціалом елементів концептів «СРСР» і «УКРАЇНА». Це виявляється як у функціях, які виконують зазначені елементи у творах, так і в засобах їхнього вираження. Елементи концепту «СРСР» на мікрорівні системи ідіолекту письменника представлені переважно лексемами і фразами з яскраво вираженою належністю до тематичного поля «СРСР»: радянськими ідеологічними лозунгами, цитатами партійних діячів. Характерною рисою елементів концепту «СРСР» на мікрорівні є трансформація їхнього первинного модального значення на протилежне під впливом контексту. Зазвичай, така трансформація відбувається в межах деонтичної чи аксіологічної модальностей. Типовим у художній творчості І. Багряного є використання радянських ідеологічних гасел, стереотипних виразів, які мають деонтичну семантику: *«Красва «Тихоокеанская звезда» рябіла жирними кличами й гаслами. «СМЕРТЬ ПОДЛИМ НАРУШІТЕЛЯМ!» «СВІНЬЯ ЛЕЗЕТ В СОВЕТСКОЙ ОГОРОД!» «СМЕРТЬ ЗАХВАТЧИКАМ СОЦІАЛІСТИЧЕСКОЙ РОДИНИ» тощо»* (Bahrianyi “Tyhrolovu” 238). Збереження первинної модальної семантики елементів концепту «СРСР» зумовлюється їхнім входженням у розповідний контекст. Відповідно, ці елементи не відіграють важливої ролі у формуванні модальної сфери контексту, їхня функція в наведеному контексті – переважно зображальна.

Елементи концепту «СРСР» в ідіолекті І. Багряного виявляють значний стилістичний потенціал у творенні авторських публіцистичних відступів. При цьому в модальній сфері такі елементи виступають як засіб подолання впливу контекстного оточення:

«Але зовнішній світ не давав йому спати. Вагон, в який вони влізли, був погано до того пристосований. Це був химерний, ще не бачений Андрієм вагон дачного поїзда, що курсував на лінії: місто Н – Харків. Отаке от досягнення за час його відсутності! Пародія на крилату фразу некоронованого Цезаря соціалістичної держави про «життя стало краще, життя стало веселе!» Колись, коли жити було не особливо весело, тут ходив звичайний, поштово-пасажирський поїзд, знаменитий тим, що мав вагони російської конструкції, в яких місця для сидіння-лежання були в три суцільних поверхи: коли підіймалися додаткові ляди, то утворювався з кожного поверху суцільний піл через увесь вагон» (Bahrianyi “Sad Hetsymans’kyi” 42 – 43).

Публіцистичний відступ тут твориться за допомогою елемента концепту «СРСР» – фрази Й. В. Сталіна, наведеної з відтворенням російського звучання (*життя стало краще, життя стало веселе!*). Референтне співвіднесення її із ситуацією пересування в не пристосованому для поїздок вагоні слугує основою для відступу від сюжетного розвитку. У комунікативному плані контексту відбувається перехід від зображення події до її коментаря героєм-протагоністом авторської модальності. На лексико-семантичному рівні (*пародія, некоронований Цезар*) реалізується значення негативної аксіології, його концентрація в межах публіцистичного відступу увиразнює авторську позицію щодо реалій радянського світу, зображуваних у творі.

Публіцистичний відступ у наведеному уривку не спричиняє відхилень у сюжетному розвитку твору: семантична (*веселе – не особливо весело*) і часова (*колись*) співвіднесеність комунікативних блоків аналізованого контексту формує його зв'язність, що уможливує органічне входження до нього розглянутого публіцистичного відступу.

В ідіолекті І. Багряного подібні відступи, що ґрунтуються на елементах концепту «СРСР», виявляють здатність впливати на композиційну організацію твору:

«Слухав, що гомонять люди, хмурився і мовчав собі. Люди теж нічого особливого не гомоніли, вони більше помовчували. Так їх вимуштрувало життя та й вся ота писанина. І до сенсацій таких вони звикли, бо їх так ясно, та ще й не таких! – ого, – що, здавалося, без них ціле життя в цім світі стане ненормальним. То бо стало стилем цілої цієї збожеволілої країни; всі ті «диверсії», «нарушителі», «вороги народу», «процеси», «бдітелність», «знищення», «розстріли», «чекісти», «кенкаведисти», «орденоносці герої», «прокльони», «тюрми», «диверсанти», «шпигуни» і т. д. і т. п. Почаділи, подуріли. Геть всі люди подуріли. То було стилем. І так само було стилем нишкнутти, втягувати голову в плечі і чекати, як віл обуха, грому з ясного неба на свою голову. А от якби їх взяв та й розкрив, розлуцив, як розлуциють горіх, – гляди, цікаві та й несподівані речі побачив би. А вже напевно побачив би, як вони кпили з усіх тих сенсацій, а то ще й побачив би що-небудь цікавіше» (Bahrianyi “Sad Hetsymans’kyi” 240).

У наведеному контексті модальне значення слів радянської тематики мотивоване синтаксичними характеристиками контексту, зокрема їхнім входженням у ряд однорідних членів, який становлять як модально нейтральні, так і модально відмічені лексеми («*вороги народу*», «*знищення*», «*тюрми*»). Завдяки цьому негативне оцінне значення поширюється на все висловлювання, в тому числі й на лексеми з первинно позитивною у межах концепту «СРСР» оцінною семантикою («*бдітелність*», «*орденоносці герої*»). Утворення публіцистичного відступу тут уможливується завдяки зображенню картини кризь призму сприйняття героя.

У синтагматичному розгортанні аналізованого уривка виділяються три комунікативні блоки, що різняться на синтаксичному рівні: зображення зовнішньої щодо персонажа картини (речення, що складають цей комунікативний блок, містять предикати із семантикою дії – *слухав, хмурився, мовчав, гомоніли*), подальший її коментар (речення містять предикати із семантикою стану – *стало стилем, подуріли, почаділи*) і припущення на основі попереднього комунікативного блоку (початкову позицію блоку займає складнопідрядне речення із підрядним умови – *А от якби їх взяв та й розкрив, розлуцив, як розлуцують горіх, – гляди, цікаві та й несподівані речі побачив би*).

У модальній сфері аналізований контекст, окрім розглянутого аксіологічного значення, містить елемент алетичної модальності. Для експлікації таких елементів на макрорівні необхідною умовою є наявність двох можливих світів: один із них можна співвіднести з концептом «СРСР», другий представляє можливий світ персонажа. Перший комунікативний блок (зображення зорової картини) містить пропозицію, що набуває модальної кваліфікації в межах двох можливих світів. Модальні значення в можливому світі радянських реалій реалізуються переважно в семантиці предикатів. Зокрема це деонтичне значення обов'язковості замовчування (*вимуштрувало життя*) й алетичне значення необхідності (*без них життя стане ненормальним, стало стилем*). Отже, в межах можливого світу радянських реалій утворюється логічна структура «обов'язкове А – логічно необхідне». Подальшої трансформації така модальна структура зазнає в третьому комунікативному блоці, що репрезентує можливий світ героя. Зокрема, трансформації набуває деонтичний складник: ситуація замовчування правди протиставляється ситуації розкриття правди (*розкрити, розлуцити, як горіх*), що в контексті цього можливого світу корелює з деонтичним значенням дозволеності. Водночас можливий світ радянських реалій утримує зв'язок із сюжетним розвитком твору, виявляючись на більшому текстовому відтинку. Внаслідок цього трансформація деонтичного плану супроводжується й змінами в алетичному плані оповіді (перехід від оператора «необхідно» до оператора «можливо», що виявляється в синтаксичній формі складнопідрядного речення з підрядним умови). Як наслідок таких трансформацій у модальній сфері контексту, пропозиція (ситуація «сенсації» в радянському дискурсі) набуває кваліфікації в межах негативної аксіології (семантика предиката *кпіли*).

Значення епістемічної й алетичної модальностей виявляють низьку частотність у прозових творах І. Багряного (відповідно, 12,6% і 9,6% проаналізованих прикладів). У тексті вони переважно підсилюють деонтичні чи аксіологічні значення, виступаючи чинником творення публіцистичних відступів:

«Кожен знає, що таке конвеєр. Це досягнення модерної техніки, щоб масово й стандартно робити машини, черевики, одяг. Це основа безперервного виробничого процесу, де деталь по деталі, гвинтик по гвинтикові складаються продуковані речі а чи машини, здійснюючи приспінено задум конструктивно-творчого людського генія. Це конвеєр системи Генрі Форда.

Але ніхто не знає, що таке конвеєр системи Миколи Єжова, – конвеєр, на якому деталь по деталі, гвинтик по гвинтикові не складаються, а розбираються людські душі. Ніхто про нього не знає, не знає, що це таке, крім тих, що на ньому побували. Це конвеєр теж безперервного процесу, теж стандартного «виробництва» – виробництва безвольних істот, конвеєр безперервного процесу знеосіблення людини, «розколювання» її психіки, розбирання людської душі, обернення людини в ніщо, в «дірку від бублика» [22, с. 228].

У наведеному уривку провідну роль відіграє епістемічний мотив, виражений експліцитно, за допомогою семантики присудка головної частини складних речень (*знає, не знає*). Актуалізація концепту «СРСР» відбувається тут через використання полісемантичної лексики *конвеєр*. У другому абзаці зазначена лексична одиниця використовується як професіоналізм працівників НКВС (послідовність процедур допиту заарештованого слідчими НКВС). У контексті встановлюється протиставлення між значеннями лексики на основі їх референтного співвіднесення (*конвеєр системи Генрі Форда – конвеєр системи Миколи Єжова*). Формальним показником такого протиставлення у контексті виступають епістемічно марковані предикати (*знає – не знає*), що в загальному розвитку сюжету актуалізує епістемічний мотив прихованої правди в радянському суспільстві.

Отже, модальні значення в художній прозі І. Багряного виявляють різну частотність і співвіднесеність із домінантами ментальної сфери письменника. Так, найбільш частотними є аксіологічні та деонтичні значення, вони корелюють із домінантами авторської картини світу. Значно нижчу частотність виявляють алетичні й епістемічні значення. Вони супроводжують переважно елементи концепту «СРСР», і виконують зображальну функцію. Під впливом контексту вони зазнають трансформацій, що призводить до поєднання їх із деонтичними й аксіологічними значеннями.

Аналіз модальних значень у зв'язку з когнітивною організацією тексту виявляє їхні динамічні характеристики і дає можливість встановлювати зв'язок модальностей із сюжетною, композиційною сферами твору тощо. Дослідження когнітивних аспектів модальних значень у різних типах дискурсу становить перспективу подальших досліджень у цьому напрямі.

References

Arutiunova, Nina. *Yazyk I Mir Cheloveka (Language and A Man's World)*. Moskva: Yazyki Russkkoj Kul'tury, 1999. Print.

Babushkin, Anatolii. *Typy Kontseptov V Leksiko-Frazeologicheskoy Semantike Yazyka (Types Of Concepts In Lexical And Phraseological Semantics of Language)*. Voronezh: VGU, 1996. Print.

Britsyn, Viktor and Mozhunov Volodymyr. “Kohnityvni Aspekty Teoriyi Modal’nosti Na Materiali Skhidnoslovyans’koho Khudozhnyoho Dyskursu (Cognitive Aspects Of Theory Of Modalities On the Material Of Eastern-European Literal Discourse)”. *Movoznavstvo (Linguistics)* 2-3 (2013): 128 – 148. Print.

Zhayvoronok, Vitaliy. *Znaky Ukrayins’koyi Etnokul’tury (Signs Of Ukrainian Ethnic Culture)*. Kyiv: Dovira, 2006. Print.

Ivashchenko, Viktoriya. “Typolohichna Dyferentsiatsiya Kontseptual’nykh Struktur Yak Odynyts’ Mental’noho Prostoru (Typological Differentiation Of Conceptual Structures As Units Of Mental Space)”. *Movoznavstvo (Linguistics)* 1 (2004): 128 – 148. Print.

Semenets, Olena. *Synerhetyka Poetychnoho Slova (Synergetics Of Poetry)*. Kirovohrad: Imeks LTD, 2004. Print.

Solganik, Grigoriy. *Ocherki Modal’nogo Sintaksisa (Essays Of The Modal Syntax)*. Moscow: Flinta, Nauka, 2010. Print.

Volf, Yelena. “Subyektivnaya Modal’nost’ I Semantika Propozitsii (Subjective Modality And The Propositional Semantics)”. *Pragmatika I Problemy Intensional’nosti (Pragmatics and The Problems of Intensionality)*. – Moscow: Institut Yazykoznavniya AN SSSR, 1988. Print.

List of Sources

Bahrianyi, Ivan. *Liudyna Bizhyt’ Nad Prirvoyu (The Man Runs Over The Abyss)*, 2006. Print.

Bahrianyi, Ivan. *Sad Hetsymans’kyi (Garden of Gethsemane)*, 2005. Print.

Bahrianyi, Ivan. *Tyhrolovy (Tiger-Hunters)*, 2004. Print.

Надійшла до редакції 24 жовтня 2017 року.

COGNITIVE POTENTIAL OF MODAL MEANINGS IN THE FICTIONAL PROSE OF IVAN BAHRIANYI

Roman Pykaliuk

Department of Journalism, Printing and Editing, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Abstract

Background. Defining the relations between modality and other linguistic categories of mental origins has a great potential in exploring the writers’ idiolect. The article deals with the relations between the modal meanings and the conceptual organization of idiolect.

Purpose. The purpose of the article is exploring the potential of different modal meanings (alethic, epistemic, deontical, axiological) in the structure of conceptual units of Ivan Bahrianyi’s fictional prose.

Results. The main concepts in Ivan Bahrianyi’s fictional prose are “Ukraine” and “USSR”. Verbalized elements of the concepts have their modal qualification in the text. Author’s metal sphere makes the modal meanings in the text constant. For instance, elements of the concept “USSR”, verbalized in Ivan Bahrianyi’s fictional prose, are constantly attended by the meanings of negative axiology. On the other hand elements of the concept “Ukraine” are characterized by the meanings of positive axiology.

Different types of conceptual elements have different semantic means of verbalization. For instance, folksy symbols and comparisons as elements of concept “Ukraine” are expressed by lexical semantics, while Soviet established terms as elements of concept “USSR” – by phrasal semantics.

Discussion. Analysis of modal meanings in the aspect of conceptual organization of the text enables to obtain the most complete information about the idiolect and modal organization of different genres.

Key words: modality, modal semantics, concept, conceptual sphere.

Vitae: Roman Pykaliuk is PhD in Philology, senior lecturer of Department of Journalism, Printing and Editing, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University. His areas of research interests include discourse-analysis, modal semantics, and linguosynergetics.

Correspondence: rom.ann@i.ua

Наталія Попова

УДК 811.134.2’42

GENESIS OF THE CONCEPT “AVENTURISMO” AND ITS ROLE IN FORMATION OF THE NATIONAL CONCEPTUAL SPHERE OF SPAIN

*Статтю присвячено дослідженню динаміки розвитку іспанського національно-маркованого концепту *aventurismo* протягом XVI-XX століть. Встановлено його тісні зв’язки з іншими ключовими елементами національної концептосфери, що базуються на етно-специфічних асоціаціях, та визначено способи*